

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatură română

Modelul 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Arșavir Acterian ținea enorm la caietele surorii lui. Mi-a povestit, de altfel, că le-a salvat de trei ori de la o confiscare sigură. Trecuseră prin trei mari percheziții, prima chiar după înăbușirea rebeliunii legionare de către trupele Mareșalului Antonescu, când Haig Acterian, numit directorul Teatrului Național în timpul guvernului condus de Horia Sima, fusese arestat și închis în penitenciarul de la Lugoj. Multă vreme caietele lui Jeni au fost îngropate în pământ, într-un cufăr metalic care le-a protejat. Au stat acolo ascunse în perioada celei de-a doua detenții a lui Arșavir, 1959–1964. Când acesta le-a scos la lumină, marginea unor caiete s-a atins de pământul ce le tănuise, pătându-se câteva foi și hârtia italiană în care erau îmbrăcate. Jeni notează în 13 februarie 1941: „*Trecut pe la librăria italiană și cumpărat o hârtie frumoasă cu care mi-am legat caietul cu note și caietul Clubului («Pana Trăsnită»)*”. Nuni Dona mi-a confirmat că era vorba de o hârtie crem cu un desen fin de culoarea lucernei, hârtie care mai îmbrăca în anii '80 unul dintre caietele după care am colaționat dactilograma *Jurnalului*. Țin minte că Arșavir mi-a arătat niște pete ruginii – urme din lupta lui anxioasă și disperată de a salva caietele *Jurnalului* lui Jeni după moartea care o luase prematur, în 1958, cu un an înainte ca el să fie închis din nou. (Și-a îngrijit sora, de-a lungul bolii necruțătoare, cu un devotament unic și o suferință re trăită în paginile propriului jurnal, scrise într-un caiet bleu-cenușiu, intitulat *Jurnal despre Jeni Maria* și datat 20 aprilie 1958–13 martie 1959, deci început cu opt zile înainte ca Jeni să moară.)

Caietele ce alcătuiesc *Jurnalul unei fete greu de mulțumit*, peste 40 la număr, plus paginile volante, de regulă transcrise de autoare între copertile proteguitoare, au scăpat și de percheziția care precedase anii primei detenții prin care a trecut Arșavir, între 1949 și 1953. Numai *Jurnalul* lui Mihail Sebastian ținut între anii 1935 și 1944, și el cu niște pagini pierdute, mai are valoarea acestui periplu memorialistic și document magistral de istorie culturală a anilor '30–'40. De fapt, Jeni Acterian și Mihail Sebastian sunt, în domeniul literaturii de frontieră, asemeni capului și pajurei unei medalii de valoare unică. N-am spus monedă, ci medalie: cele două Jurnale sunt fiecare în felul său un unicat excepțional, atât prin mărturisirea despre sine, cât și prin cea despre o epocă.

Doina Uricariu, *O revelație a memorialisticii românești*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *înăbușirea rebeliunii legionare*. **6 puncte**
2. Precizează la ce metodă a apelat Arșavir Acterian pentru a proteja caietele surorii sale în perioada celei de a doua detenții. **6 puncte**
3. Menționează o dovadă a afecțiunii dintre cei doi frați, justificându-ți răspunsul cu o secvență din text. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* este comparat cu *Jurnalul* lui Mihail Sebastian. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Arșavir Acterian, așa cum reiese în textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă teroarea istoriei poate altera legăturile de familie, raportându-te atât la informațiile din fragmentul de mai sus, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, încadrarea în numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

SCENA II

VETA și RICĂ VENTURIANO, apoi JUPÂN DUMITRACHE și IPINGESCU de afară

RICĂ (*intră, se oprește pe prag, vede pe Veta în spate, răsuflă din adânc, pune mâna la inimă și înaintează în vârful degetelor până la spatele scaunului ei; cade în genunchi și începe cu putere*)
Angel radios!

VETA (*dă un țipăt, se scoală și fuge în partea cealaltă a scenii făcându-și cruce și scuipându-și în sân*) A!

RICĂ (*întorcându-se în genunchi spre partea unde a fugit ea*) Angel radios! Precum am avut onoarea a vă comunica în precedenta mea epistolă, de când te-am văzut întâiași dată pentru prima oară mi-am pierdut uzul rațiunii; da! Sunt nebun...

VETA Nebun! (*strigând.*) Săriți, Chiriace! Spiridoane!

RICĂ Nu striga, madam, (*se târăște un pas în genunchi*) fii mizericordioasă! Sunt nebun de amor; da, fruntea mea îmi arde, tâmpilele-mi se bat, sufer peste poate, parcă sunt turbat.

VETA Turbat?... Domnule, spune-mi degrab', c-aminteri, strig: cine ești, ce poștești, ce cauți pe vremea asta în casele oamenilor?

Ion Luca Caragiale, *O noapte furtunoasă*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **6 puncte**, iar pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat*, aparținând lui Ioan Slavici sau lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
- evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțe ale comunicării narative, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Examenul national de bacalaureat 2023
Proba E. a)
Limba și literatură română
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Modelul 2

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

A. (30 de puncte)

1. indicarea sensului din text al secvenței date (de exemplu: Secvența are sensul de înfrângerea, lichidarea rebeliunii legionare.) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

2. menționarea metodei la care a apelat Arșavir Acterian pentru a proteja caietele surorii sale (de exemplu: *Arșavir Acterian a îngropat într-un cufăr metalic caietele surorii sale, pentru a le proteja în perioada celei de a doua detenții, între anii 1959–1964.*) – 4 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

3. precizarea unei dovezi a afecțiunii dintre frați (de exemplu: O dovadă a afecțiunii dintre cei doi frați este, de exemplu, lupta lui Arșavir de a proteja de confiscare caietele surorii sale, în ciuda faptului că el însuși a fost persecutat și întemnițat de trei ori, dar mai ales grija arătată în timpul bolii necruțătoare a acesteia etc.) – 2 puncte; justificarea răspunsului cu o secvență relevantă din text (de exemplu: *Țin minte că Arșavir mi-a arătat niște pete ruginii – urme din lupta lui anxioasă și disperată de a salva caietele Jurnalului lui Jeni după moartea care o luase prematur, în 1958, cu un an înainte ca el să fie închis din nou. (Și-a îngrijit sora, de-a lungul bolii necruțătoare, cu un devotament unic și o suferință rețrăită în paginile propriului jurnal).* etc.) – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

4. explicarea motivului pentru care *Jurnalul unei fete greu de mulțumit* este comparat cu *Jurnalul* lui Mihail Sebastian (de exemplu: *Motivul se referă la valoarea memorialistică și de istorie culturală a acestuia. Doina Uricariu apreciază ambele Jurnale, care au o valoare unică în domeniul literaturii de frontieră, atât prin capacitatea acestora de a radiografia o epocă, cât și de a reflecta personalitatea excepțională și mărturisirea despre sine a fiecărui diarist.*, etc.): explicare nuanțată – 4 puncte; încercare de explicare – 2 puncte; formularea răspunsului în enunț – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

5. prezentarea unei trăsături morale a lui Arșavir Acterian, așa cum reiese din textul dat (de exemplu: sensibilitate, tenacitate, loialitate etc.): numirea trăsăturii – 1 punct; prezentare adecvată și nuanțată – 3 puncte; abordare schematică, ezitantă, simpla raportare la text – 2 puncte; încercare de prezentare – 1 punct **4 puncte**

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct; corectitudinea exprimării, ortografie și punctuație – 1 punct **6 puncte**

B. (20 de puncte)

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție **1 punct**

– câte 2 puncte pentru enunțarea oricăror două argumente adecvate opiniei formulate: enunțare clară, în concordanță cu opinia formulată – 2 p.; încercare de enunțare – 1 p.

2 x 2 puncte = 4 puncte

– câte 2 puncte pentru dezvoltarea corespunzătoare a fiecăruia dintre cele două argumente enunțate: dezvoltare clară, nuanțată – 2 p.; încercare de dezvoltare, schematism – 1 p.

2 x 2 puncte = 4 puncte

– raportarea la text în dezvoltarea oricărui argument – 3 p.; raportarea la experiența personală sau culturală în dezvoltarea oricărui argument – 1 p. **3 puncte + 1 punct = 4 puncte**

– formularea unei concluzii pertinente **1 punct**

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare: utilizare adecvată – 2 p.; utilizare parțial adecvată – 1 p. **2 puncte**

- respectarea normelor limbii literare (0–1 greșeli lexicale sau morfo-sintactice – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- respectarea normelor de ortografie și de punctuație (0–1 greșeli ortografice sau de punctuație – 1 p.; 2 sau mai multe greșeli – 0 p.) **1 punct**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**
- respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte **1 punct**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Conținut – 6 puncte

- prezentarea rolului notațiilor autorului în fragmentul dat
- prezentare adecvată și nuanțată, prin evidențierea rolului notațiilor autorului (de exemplu: indicare a unor detalii scenografice, caracterizare a personajului, menționare a coordonatelor temporale sau spațiale etc.) – 6 puncte/prezentare ezitantă a rolului notațiilor autorului – 3 puncte/simpla precizare a rolului notațiilor autorului – 1 punct

Redactare – 4 puncte

- utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte); punctuația – 1 punct (0 – 1 greșeli – 1 punct; 2 sau mai multe greșeli – 0 puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Conținut – 18 puncte

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales **6 puncte**
- prezentare adecvată și nuanțată – 6 puncte/prezentare ezitantă – 3 puncte/prezentare schematică sau superficială – 1 punct
- evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate **6 puncte**
- menționarea oricărei trăsături a personajului ales – 2 puncte
- ilustrarea trăsăturii menționate prin două episoade/secvențe comentate – 2 puncte + 2 puncte = 4 puncte; simpla numire a unor episoade/secvențe sau tendința de rezumare – 1 punct + 1 punct = 2 puncte
- câte 3 puncte pentru analiza oricăror două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale basmului cult studiat, semnificative pentru construcția personajului ales **2 x 3 puncte = 6 puncte**
- analiza fiecărui element ales, justificând relevanța acestuia pentru construcția personajului – 3 puncte/analiza fiecărei componente, fără justificarea relevanței – 2 puncte/abordarea schematică, fără justificarea relevanței – 1 punct

Redactare – 12 puncte

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere **1 punct**
- logica înlănțuirii ideilor **1 punct**
- abilități de analiză și de argumentare **3 puncte**
- relație adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți de valoare relevante – 3 puncte/relație parțial adecvată între idei, între idei și argumente, formulare de judecăți parțial relevante – 2 puncte/schematism – 1 punct
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată – 2 p.; vocabular restrâns, monoton – 1 p.) **2 puncte**
- ortografia (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- punctuația (0 – 1 greșeli – 2 p.; 2 greșeli – 1 p.; 3 sau mai multe greșeli – 0 p.) **2 puncte**
- așezarea în pagină, lizibilitatea **1 punct**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.